

БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ ПОСЛОВИЦИ И ПОГОВОРКИ

Пословиците и поговорките са неделима част от българското народно творчество. В тях е изкристализирала мъдростта, натрупана през вековете. Те изказват в синтезирана и кратка форма придобития житейски опит и поуците от него.

Поговорките са кратки народни умотворения. Образно те изразяват завършена мисъл с поучителен характер. Обикновено изразът е сполучлив, запомнящ се, като първоначалните смислови връзки между отделните думи са изчезнали, от което се променя целият смисъл. Като казваме „От дъжд- на вятър“, не разбираме проявите на времето, климата, а нещо, което се случва рядко, от време на време.

Изразът: „С решето вода носи“, не означава, че някой човек се мъчи да носи вода в решето, а че работи глупаво и безполезно.

Много разпространена е и поговорката „След дъжд - качулка“. С нея народът означава късно и не навреме свършена работа.

Поговорките се включват естествено в речта ни, правят я цветиста и показват, че можем точно и ясно да изразим оценката си за някого или за нещо.

Много от тях се срещат както в народните приказки, така и в художествената литература.

За несериозния човек се отнася поговорката „Вятър работа“, за горделивия - „Навирил нос“. Когато някой се отказва от нещо, но не постига желаното, а напротив - губи и среща още по-голяма трудност, казваме „От трън, та на глог“.

Изобщо, с поговорките можем да си послужим във всяка ситуация и да изразим мнението и отношението си към нещата от живота.

Пословиците също са кратки народни умотворения, състоящи се от едно изречение. С тях се изказва някаква мъдрост и то, като поука за по-младите и по-неопитните. Те се употребяват като образно обобщение на факти от живота, от които говорещият е пряко заинтересован. За да приучи детето си на вежливост, бащата му казва: „Добра дума железни врата отваря“, „Добрата дума цена няма“. Тук словосъчетанията са изгубили своя първоначален смисъл. Те внушават силата на благата и вежлива реч, която може да трогне и най-коравото сърце, да се превърне в ключ, с който може да се отвори дори желязна врата.

Пословиците са с разнообразно съдържание. Те са посветени на труда и трудолюбието, науката и ученолюбието, на хубавите и честни човешки взаимоотношения. Изразяват отрицателно отношение към пороците, недостатъците и неправдата. Те обхващат почти всички сфери на битая на човека - в тях ще срещнем деца и родители, търговци и попове, жетвари и орачи, занаятчии и музиканти.

Много често пословиците се раждат в приказките и се превръщат в мъдрости: „Вълкът козината си мени, нрава си - не“, „Две дини под една мишница не се носят“, „Не е косено, а стрижено“.

Пословиците показват какви нравствени ценности са изповядвали дедите ни и какво ни завещават.

Много мъдрост изразяват и пословиците: „Бащина поука— синовна сполука“, „Брат брата не храни, ала тежко му, който го няма“. Те ни подсказват какъв път в живота да следваме, как да се отнасяме към близките си и семейството.

Неслучайно много български поети, писатели и езиковеди са проявявали огромен интерес към това народно творчество и са полагали усилия да го проучат и запазят за поколенията. Сред тях видно място заема големият възрожденец Петко Славейков, който неуморно събира пословици и поговорки. И това не е случайно, защото „Каквото придобиеш на младост, то ще ти остане на старост.“